

Konsernijohtoon omistajaohjauslinjaukset / Lempäälän Vuokrakodit Oy, tavoitekortin hyväksyminen

Kunnanhallitus 05.06.2023 § 157
334/00.04.02/2023

Valmistelijat kunnanjohtaja Heidi Rämö, johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Lempäälän konserniohjeen mukaan konsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja muun vuorovaikutuksen keinoin viestiä tytäryhteisöille ne kuntastrategiassa ja talousarviossa asetetut tavoitteet, jotka tytäryhteisön tulee omassa liiketoiminnan suunnittelussaan ottaa huomioon. Hallintosäännön 4. luvun 1 §:n mukaan Lempäälän kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 25.5.2022 § 27. Kuntastrategiassa ei oteta erikseen kantaa omistajapolitiikkaan, mutta strategiasta on löydettävissä painopistealueita ja tavoitteita, jotka antavat suuntaa tytäryhtiöiden omistajaohjaukseen.

Konsernijohtoon tavoitteellinen omistajaohjaus asettuu kuntastrategian ja talousarvion tavoitteiden välimaastoon. Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa pitkällä aikavälillä (2022-2030) kun taas talousarvion tavoitteet asetetaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan ja siten, että tavoite tulee saavutettua talousarviovuoden aikana. Konsernijohtoon omistajaohjauksen tueksi laadittava tavoitekortti toimii konsernijohtoon keskipitkän aikavälin tahtotilana, joka antaa omistajaohjauksen yksittäisille toimenpiteille suuntaa talousarviovuodet ylittäen. Tavoitekortti on konsernijohtoon eli kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen työkalu.

Tavoitekorttityöskentelyn päätehtävänä on muodostaa konsernijohtoon näkemys siitä, miksi yhtiö on olemassa ja miten se toteuttaa omistajan tahtotilaa keskipitkällä aikavälillä (kohta 1). Sen lisäksi sillä on kaksi muutakin tehtävää (kohdat 2 ja 3):

- 1) Tytäryhtiökohtainen tavoitekortti on konsernijohtoon omistajaohjauksen väline. Tavoitekorttiin kirjataan omistajan tahtotila sekä ne yhtiön toimenpiteet, jotka kasvattavat yhtiön omistaja-arvoa.

Konsernijohto käyttää tavoitekorttiin kirjattua omistajan tahtotilaa valmistelunsa ja päätöksentekonsa tukena, kun se antaa ennakkokannan yhtiötä koskevassa asiassa tai valmistelelee valtuustolle yhtiötä koskevaa päätöstä. Tavoitekortti toimii siten muun muassa kunnan ja yhtiön talousarvion tavoitteiden valmistelun tukena. Onnistuneessa omistajaohjauksessa kunnan yhtiötä koskevat yksittäiset päätökset ovat linjassa konsernijohtoon hyväksymän tavoitekortin kanssa.

Tavoitekortti toimii myös yhtiön oman valmistelun tukena. Vaikka yhtiö tekee päätöksensä itsenäisesti ja pyytää erikseen kunnalta ennakkokannan konsernijohtoon mukaisissa asioissa, toimii tavoitekorttiin kirjattu tahtotila valmistelua suuntaavana ohjeena.

- 2) Tytäryhtiökohtainen tavoitekortti toimii myös raportoinnin välineenä. Yhtiön kirjaamat ajankohtaiset asiat yhtiöstä ja yhtiön toimintaympäristöstä vahvistavat konsernijohtoon käsitystä omistamastaan yhtiöstä ja mahdollistavat omistajatason ratkaisujen oikea-aikaisen etsimisen.

Tavoitekortti ei muuta kunnan olemassa olevia käytäntöjä perusraportoinnin eli konserniseurannan ja -valvonnan osalta. Pääasiallinen toiminnan ja tavoitteiden raportointi tapahtuu osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

- 3) Tavoitekortti toimii perehdytyksen välineenä. Tavoitekortin alkuun on kuvattu yhtiön perustiedot, kuten toimitusjohtaja, hallitus, perustamisvuosi ja henkilöstö, yrityksen liikevaihto ja muut tunnusluvut sekä yhtiön tehtävät siten kuin ne on todettu yhtiöjärjestyksessä, kunnan talousarviossa ja yhtiön perustamisvaiheessa.

Tavoitekortin kautta mm. uudet päättäjät kunnanhallituksessa ja yhtiön hallituksessa pääsevät kootusti tutustumaan yhtiön tehtäviin ja tarkoitukseen.

Näiden kohtien lisäksi tavoitekortissa käsitellään yhtiötä koskevia omistajatason strategisia riskejä. Kunnan toiminnan osalta sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunkin yksittäisen, kunnan palveluja tuottavan yhteisön toimivan johdon tehtävä, mutta kunnan on sopimuksilla, konserniohjeilla ja muilla omistajaohjauksellisilla toimilla varmistettava, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät toimivat myös näissä peruskunnan ulkopuolissa organisaatioissa (HE 268/2014 vp, s. 168).

Jatkossa konsernijohtoon on tarkoitus käsitellä tavoitekortteja vuosittain keväällä. Tällöin konsernijohto palaa yhtiötä koskeviin keskipitkän aikavälin tavoitteisiin, niiden seurantaan ja mahdolliseen päivittämiseen sekä yhtiötä koskeviin ajankohtaisiin asioihin. Kevään käsittely mahdollistaa sen, että kunnalla ja yhtiöllä on vahvempi pohja lähteä valmistelemaan seuraavan vuoden talousarviotavoitteita. Tavoitekorttien käsittelysykli perustuu myös Lempäälän hallintosääntöön, jonka mukaan kunnanhallitus laatii vuosittain kuntakonsernin sisäisten yhteisöjen omistajaohjauslinjaukset (4 §, 2. kohta). Tavoitekortti toimii hallintosäännössä tarkoitettuna vuosittaisena omistajaohjauslinjauksena.

Yhtiökohtaisen tavoitekortin valmistelu

Tavoitekortteja on valmisteltu kunnan konsernijohtoryhmässä sekä yhtiökohtaisissa valmistelutapaamisissa alkuvuonna 2023. Yhtiökohtainen valmistelu käsitti kunnanjohtajan ja toimitusjohtajan valmistelutapaamisen sekä tapaamisen, jossa edellä mainittujen lisäksi valmisteluun osallistui myös yhtiön puheenjohtaja.

Ennen kunnanhallituksen käsittelyä tavoitekortti on käsitelty yhtiön hallituksessa, jossa yhtiön hallitus on luonut tavoitekorttiversion, johon se on valmis sitoutumaan. Kunnanjohtajan esitys tavoitekortin sisällöksi on kuitenkin itsenäinen.

Lempäälän Vuokrakodit Oy:tä koskeva tavoitekortti on kokousasian liitteenä. Tytäryhtiökohtaiset tavoitekortit ovat osittain salassa pidettäviä asiakirjoja julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohdan 17 perusteella. Lisäksi tavoitekorkeissa voi olla ei-julkista tietoa, mikä tarkoittaa sitä, että asia tulee julkiseksi vasta myöhemmin (julkisuuslaki 6 §). Tavoitekortin perustieto-osa on julkinen.

Toimivalta: Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Hallintosäännön 4. luvun 1 §:n mukaan Lempäälän kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Hallintosäännön 4. luvun 2 §:n mukaan kunnanhallitus laatii vuosittain kuntakonsernin sisäisten yhteisöjen omistajaohjauslinjaukset. Tavoitekortti toimii hallintosäännössä tarkoitettuna vuosittaisena omistajaohjauslinjauksena. Hallintosäännön 10. luvun 3 §:n mukaan konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, heidi.ramo@lempaala.fi, 040 133 7803

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä Lempäälän Vuokrakodit Oy:n tavoitekortin omistajan tahtotilaksi. Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tavoitekortissa esitetyt muut tiedot, ajankohtaiset asiat ja riskienhallinnan osuuden.
Päätös	Kunnanhallitus päätti hyväksyä Lempäälän Vuokrakodit Oy:n tavoitekortin omistajan tahtotilaksi. Kunnanhallitus merkitsi tiedoksi tavoitekortissa esitetyt muut tiedot, ajankohtaiset asiat ja riskienhallinnan osuuden. Merkittiin pöytäkirjaan, että Lempäälän Vuokrakodit Oy:n toimitusjohtaja Riitta Järvenpää saapui kokoukseen ennen tämän pykälän käsittelyä klo 18.01 ja poistui kokouksesta käsittelyn aikana klo 18.22.
Tiedoksi	Lempäälän Vuokrakodit Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja